

REPUBLIKA E KOSOVËS – РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO

**GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT**

Priština, 26. februar 2013. god.
Ref. No.: MKM380/13

PODUDARNO I SUPROTNO MIŠLJENJE

u

slučaju br. KI41/12

Podnosioci

Gëzim i Makfire Kastrati

protiv

Opštinskog suda u Prištini i Sudskog saveta Kosova

U ovom slučaju, D. K., ćerka podnosioca zahteva, je 26. aprila 2011. god. podnela zahtev Opštinskom sudu u Prištini za izdavanje hitnog naloga za zaštitu. Opštinski sud u Prištini nikada nije postupio po zahtevu D.K. za dobijanje naloga za zaštitu. Tragično, 22 dana kasnije, dana 18. maja 2011. god. D. K. je ubijena od osobe za koga je ona tražila od Opštinskog suda da se uzdržava od povređivanja D.K. ili njenog deteta. Njeni roditelji podnosioci zahteva u ovom slučaju sada traže od ovog Suda da proglasi da su propustom Opštinskog suda da postupi po zahtevu njihove ćerke povređena njena prava na osnovu Ustava.

U ovom slučaju ćerka podnosioca zahteva je podneo specifični zahtev Opštinskom sudu u Prištini kao što sledi:

Podnosilac zahteva: D.K., adresa ulica „.....“ br. ..., P.

Tel.

Protiv- Podnosilac: A.J., ulica „...“ br. ... P.

...
...

Na osnovu Zakona br. 03/L-182 o Nasilju u Porodici, podnosi:

Zahtev za izdavanje naloga za HITNU zaštitu

Ja, D.K. i A.J., smo bili u vanbračnoj zajednici još od 02. 02. 2000. godine, sve do dt. 26. 11. 2010. godine. Iz ove vanbračne zajednice imamo jednu devojčicu A.J.2 koja je rođena na dt. 02. Avgusta 2003. godine u Prištini. Tokom svog vremena vanbračne zajednice, ja sam trpela pritisak i nasilje koje je vrši nadamnom. Samo zbog dobrog života ćerke A., kako ne bi ostala bez roditelja i da ne preživi druge traume, trpela sam i nosila sam se sa ovim nasiljem. I, nakon rođenja ćerke, on je počeo da vrši pritisak i nasilje na najrazličitiji način. Počev od fizičkih povreda, vređanja i uvreda različitih vrsta, doticao me je i u moral, ne samo mene nego i moju porodicu. Kasnije, on je počeo da ulazi u dugove, i jedno vreme je pobegao sa Kosova. Nisam znala gde se nalazi, a štaviše nisam imala ni kontakta preko telefona. Tokom vremena dok je bio van Kosova, meni se pretilo na različite načine od njegovih dužnika. Ove dugove ja ni ne znam u šta je on taj novac investirao. Nakon što se vratio na Kosovo, on je ponovo nastavio sa nasiljem i sa ne odgovornošću i nemar prema ćerki, a sve vreme je bio pod uticajem alkohola, reklo bi se tokom svog vremena. Uvek je izbegavao porodičnu odgovornost, i s vremena na vreme je bežao. Nasilje prema meni je bila još veća kada je on insistirao da uzmemo kredit, kredit u iznosu od 1500 Evra. Ja sam bila primorana da potpišem ugovor za kredit. Ja sam pokrenula ovaj predmet u Opštinskom Sudu (c-75/11), i od dt. 26. Novembra ja ne živim sa A.J. zbog straha da može da dođe do najgoreg. Na dt. 19. Aprila 2011. Godine, ja sam se sastala sa A.J., a on sa roditeljima i njegovom rodbinom. Ja sam bila zajedno sa ocem i dedom kako bi razgovarali i pokušali da rešimo problem. On ni na jedan način nije prihvatio rastavu i u prisustvu svih je počeo da vređa i da preti na najniži mogući način i sve vreme je imao podršku i od strane njegovog oca S.J. Pretio mi je da će me ubiti i krivio me je da ja navodno imam neku drugu vezu. Zbog straha i fizičkog nasilja koje se vršilo prema meni, ja sam prijavila slučaj i u policiji.

DOKAZ: slučaj prijavljen u policiji sa brojem 2011- AB – 1561 (nejasan tekst).

Ovakvo ponašanje koje je vršio moj bivši partner (bivši suprug) otežava mi i rizikuje moj život, i isto tako i pogoršava emotivno stanje naše ćerke. Stoga, na osnovu ovoga što sam izjavila, i na osnovu Zakona br. 03/L-182, takođe zahtevam na osnovu/nejasan tekst).....člana 4. 5.6 i 9. Ovog zakona da Opštinski Sud u Prištini razmotri ovaj hitni zahtev i predlažem da održi jedno razmatranje gde će doneti sledeće:

REŠENJE

IZDAJE se NALOG za zaštitu kojim odgovorno lice A.J. sa adresom ul. “...” br.....u P. ...(nečitak tekst) zbog pretnje da će izvršiti nasilnički čin protiv zaštićene strane D. K. sa adresom u ul.“...” br. ... u P. Istovremeno, NALAZI SE A.J. da dopusti zaštićenoj strani D. K. da nastavi svoj život bez prepreka

zajedno sa svojom ćerkom A. i u skladu sa zakonom br. 03/L-182 o nasilju u porodici, odnosno sa članom 1, 6, 7 i 9 ovog zakona.

Kao što je predviđeno zakonom, žalba ne zaustavlja izvršenje ovog rešenja.

Priština, 22.04. 2011. god.

Važeći zakon, br. 03/L-182, zaštita od nasilja u porodici, zahteva od suda da održi raspravu u roku od 24 časa od prijema zahteva za zaštitu, i da odluči da li postoji dovoljno dokaza za donošenje sudskog naloga kojim se naređuje licu za koje se sumnja da je počinilo dela pretećeg ponašanja i koja mogu biti neposredna pretnja predlagaču ili članovima porodice predlagača, da se suzdrži od kontaktiranja predlagača i da se suzdrži od posećivanja mesta gde boravi predlagač i druga mesta, kao što je radno mesto, mesta koja predlagač često posećuje. Kršenje sudskog naloga, ukoliko je izdat, predstavlja zločin. Prema zakonu, sudski nalog je dodatno sredstvo koje pomaže policiji u sprečavanju određenih lica od izvršenja zločina protiv predlagača, jednostavno smatrajući da je to lice počinilo zločin ako stupa u kontaktu sa predlagačem. To čini krivično ponašanje, što inače ne bi bio zločin, ali za sud, ako zaključi da pod sada primljenim dokazima, postoji opravdani strah da će lice koje treba biti obuzdano nauditi predlagaču, ukoliko se ne sprovedu dodatne mere da pomognu policiji da zaštiti predlagača. Zapravo, zakon dozvoljava policiji da takođe donese neposredan nalog za do 24 sata, ukoliko dobiju takav zahtev u vreme kada sud ne zaseda.

U ovom slučaju, iako ona nije konkretno navela kakvu vrstu naloga je želela da opštinski sud izda, ona je obavestila sud o ponašanju koje je kod nje opravdano izazivalo neposredan strah za nju i njenu ćerku, i tražila je da dobije izvesnu zaštitu u skladu sa zakonom. Da li je propust suda da postupi po njenom zahtevu u roku od 24 sata, kao što se zahteva zakonom, ili čak i u toku narednih 22 dana, kršenje njenih prava iz Ustava?

Član 54 Ustava predviđa:

Svako ima pravo na sudsku zaštitu u slučaju kršenja ili uskraćivanja nekog prava koje je garantovano ovim Ustavom, kao i pravo na efikasne pravne mere ukoliko se utvrdi da je pravo prekršeno.

U ovom slučaju, D.K. je imala zakonito pravo da njena molba bude saslušana od strane opštinskog suda. Da je Opštinski sud održao pretres i našao dovoljno dokaza da izda nalog za njenu zaštitu, policija bi imala dodatno pravno sredstvo koje bi im pomoglo da je zaštite od mogućeg budućeg zla. Ona nikada nije dobila taj nalog, a čak ni pretres na njen zakoniti zahtev Opštinskom sudu. Ona nikada nije dobila obrazloženo objašnjenje zašto njen zahtev nije odobren. Ona nikada nije dobila pravni lek, koje je imala pravo da dobije prema Ustavu. Dakle, slažem se sa većinom da je povređeno ustavno pravo D.K. na delotvoran pravni lek.

Podnosioci zahteva takođe navode da su prava D.K. u skladu sa članom 25 Ustava povređena. Oni dalje navode da su sudovi i državne institucije povredili prava D.K. iz člana 25. Član 25 predviđa:

1. Svako lice ima pravo na život.
2. Smrtna kazna je zabranjena.

Nema sumnje da je D.K. uskraćeno njeno pravo na život. Da li su sudovi i državne institucije uskratili njen život, pošto se taj termin koristi u Ustavu?

Jasno je da član 25 Ustava zabranjuje državi nametanje smrtne kazne bilo kome ko je osuđen za bilo koju vrstu zločina. Član 25 ne zabranjuje državi ili njenim službenicima i radnicima da koriste smrtonosnu snagu da bi zaštitili mir i bezbednost stanovništva, kao i bezbednost države. Poglavlje XI Ustava je prepuno sa mnogim članovima koji jasno ovlašćuju državne zvaničnike da koriste snagu, čak i smrtonosnu snagu u ekstremnim ali razumno prikladnim situacijama. Zapravo, nije sporno da policija, ako je potrebno, može koristiti smrtonosnu snagu da zaštiti građane od predstojeće i neposredne smrtonosne snage koja se nanosi ostalim građanima.

U ovom slučaju, podnosioci zahteva priznaju da nijedan državni zvaničnik nije učinio ništa da izazove smrt D.K. Podnosioci zahteva prećutno tvrde da, da je sudija Opštinskog suda delovao na zahtev D.K. za meru zaštite, ona ne bi bila ubijena. Ovo je pogrešan zaključak. Nalog za zaštitu bi dao policiji jedno dodatno sredstvo koje bi pomoglo da drži ubicu D.K. podalje od nje. Ali ne bi mogao da garantuje da on ne bi izvršio zločin, koji je on tragično izvršio. Baš kao pretnja teške kazne po zakonu, koja je mogla ili će biti nametnuta ubici D.K. ako bude uhvaćen i osuđen za ovo ubistvo, nije ga sprečila od ubistva D.K., spekulativno je pretpostaviti da bi sudski nalog za zaštitu u ovom slučaju bio dovoljan da ga spreči od izvršenja ubistva, ili da bi policija bila u stanju da ga uhvati u zabranjenom kontaktu sa D.K. pre nego što je počinio ubistvo.

Zato što ne postoji tvrdnja, a još manje dokaz, da je propust sudije Opštinskog suda kao državnog zvaničnika, bio neposredan uzrok smrti D.K. ili da je pomogao u izvršenju njenog ubistva, njena prava shodno članu 25 Ustava nisu prekršena od strane države ili bilo kog državnog zvaničnika.

Podnosioci zahteva pokušavaju da prizovu vlast ovog suda da postupa u ime ustavnih prava D.K., u skladu sa članom 113. 7 Ustava. Član 113.7 predviđa:

Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.

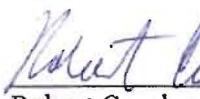
Nema sumnje da su podnosioci zahteva lično pretrpeli neopisiv gubitak preranom i tragičnom smrću svoje ćerke, i da će nastaviti da pate do kraja njihovog života. Oni međutim, nisu pretrpeli povrede njihovih individualnih ustavnih prava. Ustav im ne dozvoljava da afirmišu individualna ustavna prava druge osobe. Nasuprot tome, Ustav izričito dopušta drugim javnim zvaničnicima da Sudu podnesu pitanja o tumačenju Ustava. Stoga, zahtev podnosilaca zahteva se ne može razmatrati od strane Suda, prema članu 113.7.

Podnosioci zahteva tvrde da član 53 Ustava dozvoljava svakom pojedincu koji tvrdi da je ljudsko pravo povređeno, da podnese zahtev sudu, iako član 113.7 ograničava takav zahtev za samo one slučajeve u kojima je pravo pojedinca navodno povređeno. Član 53 predviđa:

Osnovna prava i slobode zagantovana ovim Ustavom se tumače u saglasnosti sa sudskom odlukom Evropskog suda za ljudska prava.

Odredbe Ustava koje se odnose na osnovne slobode i ljudska prava, sadržane su u poglavlju II (Član 21 do 56) Ustava. Član 53 izričito predviđa da ovaj Sud, u tumačenju ovih članova Ustava, treba tražiti smernice iz odluka Evropskog suda za ljudska prava. To ne zahteva da sud treba da sledi odluke Evropskog suda za ljudska prava u odnosu na druge članove Ustava, kao što su oni koji se odnose na oblik vlasti, bezbednosti i specifične nadležnosti ovog Suda kao što je navedeno u članu 113 Ustava. Član 53 priznaje da je ovaj Sud državni Sud, dok je Evropski sud za ljudska prava međunarodni sud koji je zadužen posebno za presuđivanje Evropske konvencije o ljudskim pravima. S obzirom da su uloge ova dva suda različite, član 53 ograničava njegovu primenu u tumačenju tih ljudskih prava i sloboda u Ustavu koje bi mogle biti slične onima utvrđenim u Evropskoj konvenciji o ljudskim pravima. To se ne odnosi na tumačenje člana 113 Ustava. Stoga, podnosioci zahteva nisu ovlašćeni da podnesu svoj zahtev pred ovim Sudom.

S poštovanjem podnosi,

Robert Carolan
Sudija

